

Amadeus (1984)

Az emberiség történetében mindig éltek kiválasztottak, felkentek, próféták, táltosok, szentek, polihisztorok, világszellemek, a legújabb korokban zsenik, vagy éppen progresszívek. Ezek az emberek, noha fizikailag ugyanúgy halandók voltak, mint bárki más, századukat megelőzve teljesedtek be és váltak halhatatlanná. Mostoha sorsban részesültek, nem értették meg őket, ezért a magány jutott nekik osztályrészül. És hogy miért következhetett be mindig és mindenkor e jelenség? Talán mert nem a jelennek és a mának alkottak. Koraszülöttek ők, amolyan eltévedt fantaszták.

Milos Forman nagyon helyesen és pontosan mutatta be az átlagon felüli Mozart valós és alternatív életét. Az *Amadeus* (1984) igaz történeten alapszik, az alapanyag a zeneszerző felkavaró, szokatlan múltja, páratlan tehetsége és megosztó személyisége. Azonban egy ellensúlyra volt szükség, egy tehetséges, de Mozart árnyéka alatt vergődő „kollégára”, aki mint riválisára tekint a fiatal titánra. Ez lett Salieri, aki létezett ugyan, de aligha lehetett közvetlen viszonya Mozarttal, mindenesetre összehasonlítási alapnak kiválóan bizonyult.

A differencia érzékelhetővé, bár a rendező finoman és érzékletesen jelenítette meg a különbségeket, és csak fokozatosan súlyosbodott az ármány, a dac és a féltékenység. A konfliktus egyoldalú, ugyanis Mozart tudomást sem vesz ellenfeléről, éppen ezért később a cselekmények elszenvedője válik. Salieri a narrátor, aki hangot ad csalódottságának, és nem érti Isten döntését. Mint aggastyán meséli el a történetet, tehát az egész film egy visszatekintés. Az öreg Salierinek fáj, hogy ő már élőként az enyészete lett, míg a halott Mozart örökzöld és meghamisíthatatlan. A középszerű sorsot nem tudja elfogadni, ami alapvetően mérgezi meg az elméjét és teszi az önmarcangolás, a hitetlenség rabjává.

Az *Amadeus* egy kiváló produktum, amely kiemeli az istenit és az emberit, a kontrasztot két olyan egyéniség között, akik egy emelkedett műfaj művelőiként különböznek egymástól és válnak esendővé. Mozart tragédiája, hogy elhanyagolva halt meg, majd tömegsírba hajították, éppen ezért csoda nevének örökérvényűsége és mondhatni igazságtétel, hogy emléke mind a mai napig bennünk él tovább.